

Березень 2025

Звіт про ситуацію в Україні

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- **Впродовж березня ЗС РФ посилили наступ на Покровському напрямку Донецької області, а також на Оріхівському та Гуляйпільському напрямках у Запорізькій області.** Обидві сторони відвели частину резервів з Курської області РФ, де ЗСУ відступили з ряду населених пунктів, включно з Суджею, і перекинули відповідні резерви на фронт на території України. Втім, протистояння в Курській області також триває, зокрема, вже після відступу з Суджі ЗСУ змогли ліквідувати на Курщині відомого російського військового, Героя Росії, [Марата Тібілова](#). Загальні втрати російських військ, за даними української сторони, на кінець лютого складають вже близько [915 тисяч](#) військовослужбовців, зокрема, в березні - близько 40 тисяч.
- **Збройні сили РФ продовжують завдавати удари по українських населених пунктах з використанням крилатих ракет, авіабомб та дронів-камікадзе.** Попри досягнуті в Саудівській Аравії домовленості щодо заборони ударів по енергетичній інфраструктурі, російська сторона продовжує такі атаки, про що Україна [повідомляє](#) іноземних партнерів. Під ударами в березні перебували [Київ](#), [Чернігів](#), [Запоріжжя](#), [Херсон](#), [Харків](#) (зокрема, [військовий шпиталь](#), що є порушенням МГП), [Золочів](#), [Кропивницький](#), [Суми](#), [Одеса](#), [Полтава](#), [Охтирка](#), [Дніпро](#), [Павлоград](#), [Нікополь](#), [Куп'янськ](#), [Ізюм](#), [Кривий Ріг](#), [Добропілля](#), [Краматорськ](#), [Покровськ](#), інші населені пункти. З ряду населених пунктів Сумської області оголошено евакуацію через наближення лінії фронту та постійні обстріли. Загалом впродовж березня було збито понад 2300 ударних дронів типу Shahed та понад 1600 БПЛА інших типів, близько 35 крилатих ракет різних типів.
- **Сили оборони України продовжують наносити удари по об'єктах російської нафтової промисловості, військових штабах, складах та інших об'єктах на території РФ та окупованій території України.** 19 березня [опубліковано дані](#) про враження ряду військових об'єктів на території АР Крим. Зокрема, підтверджено враження близько десяти російських радіолокаційних станцій, пускової установки С-300СВ, двох командних пунктів РЛС, трьох зенітних ракетно-гарматних комплексів "Панцирь-С1", транспортно-буксирного судна проекту С4236, універсального буксира "Фьодор Урюпін" і вертольоту Мі-8. У ніч проти 20 березня було здійснено [одну з найбільш успішних атак](#) з початку року - Сили оборони України завдали удару по аеродрому "Енгельс" у Саратовській області РФ. На цьому аеродромі було знищено близько 96 крилатих ракет, зокрема, Х-101. Також були уражені місця зберігання авіаційного пального. Загальний результат удару – суттєве зниження атакувального потенціалу ВКС РФ на наступні 5-7 тижнів, поки не буде відновлено запас відповідного озброєння. Внаслідок ще одного удару, 23 березня, було [знищено](#) одразу два військові вертольоти Ка-52 та два Мі-8 в Білгородській області РФ.
- 19 березня відбувся черговий великий [обмін полоненими](#) між Україною та РФ, **до України повернулися 175 військовослужбовців у рамках процесу обміну, а також 22 важкопоранених військовослужбовці, яких РФ передала "в якості жесту доброї волі"**.
- **28 березня відбулося повернення до України тіл [909 загиблих](#) військовослужбовців.** Загалом за час з 2 червня 2022 року до кінця березня 2025 року було репатрійовано до України тіла близько [8000 загиблих](#) захисників держави.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- Станом на 28 березня, за офіційною інформацією ювенальних прокурорів, внаслідок повномасштабної збройної агресії РФ в Україні [постраждали](#) щонайменше 2447 дітей: загинули 606, понад 1841 зазнали поранень різного ступеня тяжкості. Зокрема, на Сумщині за три роки [загинули](#) 365 цивільних, серед них 18 дітей, ще 982 осіб, у тому числі 58 дітей, отримали поранення; на Херсонщині — 39 дітей [загинули](#), 190 — травмовані. У Херсонській області відкрито 74 кримінальні провадження за фактами депортації та насильницького переміщення дітей, з яких у 29 випадках підтверджено вивезення 735 неповнолітніх. Окупанти [депортували](#) ще 39 українських дітей з ТОТ Луганщини до санаторію в Підмосков'ї, ізолюючи їх від української мови, культури та ідентичності. Загалом Україна [повернула](#) 1247 дітей, однак щонайменше 1,6 млн досі перебувають під контролем РФ.
- Росія продовжує знищення української культурної еліти — через війну [загинули](#) 185 митців та 100 медійників, серед них і іноземні журналісти. За 11 років російсько-української війни [загинули](#) щонайменше 239 діячів української літератури — від відомих авторів до працівників книговидавничої сфери. російські окупанти [викрали](#) щонайменше 164 археологічні цінності з Криму та ведуть системну кампанію з викривлення історії та нищення української ідентичності через музейну пропаганду.
- Росія здійснює цілеспрямовані кібератаки на критичну інфраструктуру України з метою підризу інформаційної безпеки, порушення надання послуг населенню та ослаблення функціонування державних інституцій. 23 березня “Укрзалізниця” [зазнала](#) масштабної кібератаки із застосуванням тактик, притаманних російським спецслужбам, що тимчасово вивела з ладу систему онлайн-продажу квитків. Атака мала ознаки терористичного акту та була спрямована на завдання максимального суспільного впливу. Розслідування масштабного інциденту з державними реєстрами Мін’юсту, що стався 19 грудня 2024 року, також [підтвердило](#) причетність російських хакерів та стало підставою для посилення законодавства у сфері кіберзахисту. У березні 2025 року [зафіксовано](#) нову хвилю кібератак на підприємства оборонно-промислового комплексу та Сили оборони України, під час яких зловмисники використовують шкідливе ПЗ для доступу до інформації через скомпрометовані акаунти в месенджерах.
- Внаслідок агресії Росії Україна зазнає масштабних втрат екосистем і біорізноманіття. Після підризу Каховської ГЕС у червні 2023 року з дна водосховища почали [виходити](#) токсичні елементи, що загрожують здоров’ю населення та екосистемам нижньої течії Дніпра. Унаслідок аварії російських танкерів у Керченській протоці в грудні 2024 року в море вилилось понад 4000 тонн мазуту, що досі [призводить до загибелі](#) морських тварин, а пляжі Севастополя так і [залишаються забрудненими](#). Окупанти [відмовились](#) від міжнародної допомоги та залучали студентів до ліквідації без засобів захисту. Загальна сума завданих Росією збитків українському довкіллю [перевищила](#) €85 мільярдів, лише Луганська область [втратила](#) около €618 мільярдів через пожежі, забруднення та затоплення шахт. У заповіднику “Асканія-Нова” на Херсонщині окупанти [викрали](#) рідкісних тварин, допустили загибель десятків особин і порушили водний режим території, що створює загрозу втрати унікального природного комплексу.
- У річницю деокупації Бучі світ вшановував жертв російських злочинів. 31 березня 2025 року, у третю річницю звільнення Бучі від російських окупантів, [відбувся](#) міжнародний саміт «Буча-2025» за участі Президента України, керівництва держави, а також представників парламентів 17 європейських країн і Європарламенту. За 30 днів окупації у 2022 році російські військові вбили 1800 цивільних, зокрема 43 дитини, знищили 3800 будівель і вчинили понад 9000 воєнних злочинів.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **Про перемовини, “мир” виключно на російських умовах. Заперечення української ідентичності як такої.** Політичне керівництво РФ вказує про подальшу готовність продовжувати т.зв. «сво», адже Україна забороняє переговори ([Песков](#)). Своєю чергою, Володимир Путін [говорив](#), що основою мирного договору між Росією та Україною можуть стати стамбульські угоди, такі заяви Москва чула і з Вашингтона. Напередодні чергових перемовин в з делегаціями РФ та України в Саудівській Аравії 23 – 24 березня було оприлюднено інтерв'ю французькому виданню експертника Путіна, В. Суркова, – Україна [називалася](#) «штучною квазідержавою», «**Стратегічні цілі** (РФ) не змінилися, тактичні коригуються у процесі реалізації стратегії», РФ буде розширятися туди, куди захоче Бог».
- **«Припинення вогню».** Українське керівництво постійно звинувачується в офіційній риториці РФ у не здатності дотримуватися угод, нелегітимності, порушенні домовленостей, Міноборони РФ 19 березня [повідомили](#), що Україна через кілька годин після розмови президентів Росії та США, під час якої було ухвалено рішення про припинення ударів по об'єктах енергетики, атакував трьома безпілотниками об'єкт з перевалки нафти у Краснодарському краї. При цьому російські удари по Україні заперечуються. Однак, Путін не припинив наказ щодо припинення ударів по енергетичній інфраструктурі України ([Песков](#)), водночас російське міноборони [звітувало](#) 19 березня про «удари по об'єктах інфраструктури військових аеродромів України, місцям зберігання безпілотників, складам боєприпасів та військового майна», верифікувати ці дані щодо цілей російських ракет та дронів неможливо. РФ постійно [звинувачує](#) Україну в порушенні «режиму припинення вогню» по енергетичним об'єктам – «Путін не змінював команду не завдавати ударів по об'єктах енергетичної інфраструктури, всупереч порушенням домовленості з боку Збройних сил України (ЗСУ) про 30-денну паузу» (Песков).
- **Зовнішнє управління в Україні. «Буферна зона в Україні».** Поширюються наративи про потребу демонтажу державного управління в Україні, української суверенності. Президент Росії Володимир Путін у ніч на 28 березня у рамках зустрічі з моряками атомного підводного крейсера «Архангельськ» у Мурманську [запропонував](#) запровадити в Україні тимчасове зовнішнє управління під егідою ООН, США, європейських країн та російських партнерів, щоб провести вибори українського вищого керівництва. Потім, на думку Путіна, Москва вже могла б вести переговори про врегулювання українського конфлікту. Пізніше російські політики попри зовнішню критику наголошують на важливості та прийнятності ідеї «зовнішнього управління, – запровадження тимчасового управління стане шансом для порятунку України ([Медведчук](#))
- В пропагандистських офіційних матеріалах [вказується](#), що РФ впроваджуватиме вимоги «буферної зони в Україні», до якої мають увійти українські Одеса, Миколаїв, Кривий Ріг, Дніпропетровськ, Харків, Суми та Чернігів, а РФ зможе контролювати у разі більше «старої» української території, ніж та, яка вже знаходиться її контролем. Представники РФ [заявляють](#) про створення «буферної зони» в сумській області.
- **Співпраця з США «Відновлення відносин» через «врегулювання» т.зв. «української кризи».** В пропагандистській офіційній риториці відбувся повний зсув, зокрема, щодо позитивних оцінок США, переваг співпраці та налагодження взаємин між США та РФ і діалогу для «вирішення української кризи». Американські еліти повинні зрозуміти, що контакти та консультації набагато цінніші за бажання завдати стратегічної поразки Росії ([Мєєведев](#)). Росія, яка опрацьовує зі США контакти, орієнтуватиметься на справи та кроки американської

сторони, з реалізмом дивиться на перспективу перезавантаження відносин. ([Захарова](#)). Заяви від представників адміністрації Дональда Трампа, в цілому обнадіюють. «Сам господар Білого дому визнав, що однією з першопричин конфлікту стало розширення НАТО і спроби втягування в неї України» ([Лавров](#)).

- **Домінування антиєвропейських висловлювань щодо участі у мирному врегулюванні в Україні.** Наративи в пропагандистських російських офіційних джерелах мають виразне антиєвропейське забарвлення, випадки проти ЄС. ЄС звинувачується в [русофобії](#), зокрема стосовно характеристик плану ЄС з переозброєння Європейського союзу та підтримки України. Вказується, що Москва може вжити заходів у разі мілітаризації Європейського союзу ([Песков](#)) та «дисонує із зусиллями щодо мирного врегулювання конфлікту в Україні»
- **Дискредитація українського політичного керівництва, української армії.** Українське керівництво звинувачується «попри заяви Володимира Зеленського» у «навмисних атаках на енергетичну інфраструктуру, зокрема міжнародну, на території Росії» ([Міноборони рф](#)). Тривають постійні висловлювання стосовно «нелегітимності» української влади. РФ постійно поширюються інформацію про українські [втрати](#) в [курській](#) області попри загальну офіційну риторику про повне витіснення українських військ з Курщини. Замовчуються інформація про дії ЗМУ в Белгородській області та ін.
- **Т.зв. «Інтеграція» українських тимчасово окупованих територій, – Криму, Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей.** Поширюються різноманітні наративи стосовно виправдання спроби анексії Криму. За [даними](#) російського ВЦИОМ зберігається високий рівень підтримки кримської окупації, 73% росіян говорять про користь для Росії, 74% – про успішний розвиток Криму у складі РФ. В РФ поширюється наратив, що окупація Криму стала «потужним символом відродження Росії як держави, здатної рішуче відстоювати свої інтереси» – сьогодні з цим згодні 84%, та рішенням, мотивованим необхідністю відновити історичну справедливість (про правильність обраного шляху сьогодні говорять 85%). Домінуючим почуттям росіян стосовно цієї події протягом усього моніторингу (з 2018 р.) є гордість (48-57%). Більшість росіян вірить у потенціал півострова і вже сьогодні готова назвати його неприступною фортецею (75% згодні, що Крим та Севастополь відіграють ключову роль у забезпеченні обороноздатності країни).
- 20 березня Путін підписав [Указ](#) «Про особливості правового становища окремих категорій іноземних громадян та осіб без громадянства в Російській Федерації». Ці рішення фактично забороняють громадянам України на ТОТ перебувати на окупованій російській території без примусу набуття російського громадянства. Серед наслідків вразливий та невизначений статус громадянства для сотень тисяч власників українських паспортів. Насамперед це стосується регіонів, які були окуповані та включені до складу РФ у жовтні 2022 року. Громадяни України зобов'язані залишити територію РФ до 10 вересня 2025 року, якщо доти вони не врегулюють питання про російське громадянство або принаймні не ініціюють таку процедуру.